

SAMEN maken we school

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding	3
Onze visie: samen maken we school.....	4
De leraar	6
Samen leven	8
4 gedragsregels	9
1) We spelen op een veilige manier samen.....	9
2) We zorgen voor elkaar, want iedereen hoort erbij.....	10
3) We zijn verdraagzaam en we hebben respect voor elkaar.....	11
4) We dragen zorg voor onze omgeving en materialen.....	12
Klasafspraken.....	13
Herstelgericht werken	15
Verbindend communiceren.....	17
Samen vieren	17
Anti-pestbeleid	18
1) Wat is pesten?.....	18
2) Wat zijn de effecten van pestgedrag?	19
3) Wat doet onze school?.....	19
Routines.....	20
1) 't Nederwijsje.....	20
2) Het Opwermerke	23
'samen leven' zichtbaar maken.....	27
Bronnen.....	28

Inleiding

Samen maken we school is geen slogan, maar een dagelijkse opdracht die we met elkaar opnemen: leerlingen, leraren, ouders en andere betrokkenen. Een sterk en veilig leef- en leerklimaat ontstaat niet vanzelf. Het vraagt duidelijke afspraken, gedeelde verantwoordelijkheid en een gezamenlijke taal over hoe we met elkaar omgaan, hoe we van elkaar leren en hoe we voor elkaar zorgen. Onze school werkt vanuit een gezamenlijke visie, die richting geeft aan alles wat we doen en die het leren van kinderen centraal stelt.

We concretiseren onze visie binnen drie domeinen: samen leven, samen leren en samen zorgen.

Samen leven gaat over het aanleren van gewenst gedrag en over het samenleven op school. We vertrekken vanuit de overtuiging dat gewenst gedrag iets is wat je leert, niet iets wat je hebt. Dat leren gebeurt elke dag opnieuw: in de klas, op de speelplaats, tijdens overgangen en in alle kleine momenten tussendoor. Leraren spelen daarin een cruciale rol. Hun voorbeeld, nabijheid en consequent handelen maken het verschil. We creëren daarvoor een veilige, rustige en verbindende schoolomgeving waar iedereen zich gezien en gerespecteerd voelt.

Samen leren gaat over kwaliteitsvol onderwijs waarin duidelijkheid, hoge verwachtingen en warme begeleiding hand in hand gaan. We zetten in op effectieve didactiek: heldere instructie, doelgericht oefenen, feedback die verder helpt en differentiatie waar nodig. Leerlingen krijgen ruimte om keuzes te maken binnen duidelijke kaders, zodat ze eigenaar worden van hun leerproces. We zorgen voor actieve betrokkenheid door betekenisvolle leeractiviteiten en een veilige leeromgeving waarin fouten maken mag. Zo bouwen leerlingen stap voor stap vertrouwen op in hun eigen kunnen en groeien ze in kennis, vaardigheden en leerplezier.

Samen zorgen gaat over het creëren van een school waar elk kind zich veilig, gezien en ondersteund voelt, ongeacht het vertrekpunt. We werken volgens het zorgcontinuüm: van brede basiszorg in de klas, over verhoogde zorg wanneer nodig, tot intensieve ondersteuning in samenwerking met ouders en externe partners. Via een doordacht gelijkheidsbeleid nemen we drempels weg en zorgen we ervoor dat verschillen geen achterstand worden. Samen zorgen betekent dat niemand er alleen voor staat en dat zorg een gedeelde verantwoordelijkheid is van het hele schoolteam.

Want alleen zo maken we school. Samen.

Team 't Nederwijsje en Het Opwermerke

Onze visie: samen maken we school

VERTROUWEN

geloven in elkaar – veiligheid – respect

In onze school vinden we het essentieel dat we geloven in elkaar. Dat betekent dat we **vertrouwen** hebben in de deskundigheid en inzet van onze leraren. We geloven in de groeikansen van elke leerling.

Dit uitgangspunt moet ervoor zorgen dat iedereen zich welkom en veilig voelt. Iedereen kan en durft zichzelf zijn. We durven fouten maken en we leren er uit. We durven ook toegeven dat we soms vastlopen. We delen ideeën en we zoeken samen naar oplossingen.

Vertrouwen is de voedingsbodem voor een open communicatie en wederzijds respect.

VERBINDEN

communicatie – samenhorigheid – openheid – zorgzaamheid

Verbinden gaat over actief relaties opbouwen en onderhouden. Op onze school creëren we een gevoel van SAMENhorigheid, waarin verschillen worden gezien als een meerwaarde. Onze school is een plek waar iedereen zich betrokken voelt. Iedereen hoort er bij.

We blijven in gesprek gaan met elkaar, ook in moeilijke situaties. We zijn een herstelgerichte school en dat betekent dat we kiezen voor een optimale structuur en een maximale brede basiszorg.

VERSTERKEN

samenwerken – leren – groeien – ontwikkelen

Versterken verwijst naar samenwerken, elkaar steunen en opbouwende feedback geven. Het helpt ons te groeien en te ontwikkelen.

Het betekent dat we talenten zien, kansen bieden en samen werken aan het ontwikkelen van kennis, vaardigheden, attitudes en zelfvertrouwen, zowel bij leerlingen als bij personeelsleden.

We geven iedereen, elke keer opnieuw, alle kansen om te leren en te groeien. Door te **versterken** maken we leerlingen niet alleen vaardiger, maar ook weerbaar: klaar om uitdagingen aan te gaan en veerkrachtig om te gaan met verandering.

VERANKEREN

stabiliteit – structuur – toewijding

Verankeren wil zeggen dat we waarden & normen, routines & afspraken en de manier van leren duurzaam vastleggen. Dit draagt bij tot een aangenaam en veilig leef- en leerklimaat.

We zorgen voor een stevige basis met duidelijke kaders, zodat afspraken en gewoontes betrouwbaar, voorspelbaar en richtinggevend zijn voor ons handelen en leren. We engageren ons om onze waarden en normen consequent te onderhouden en verder uit te dragen.

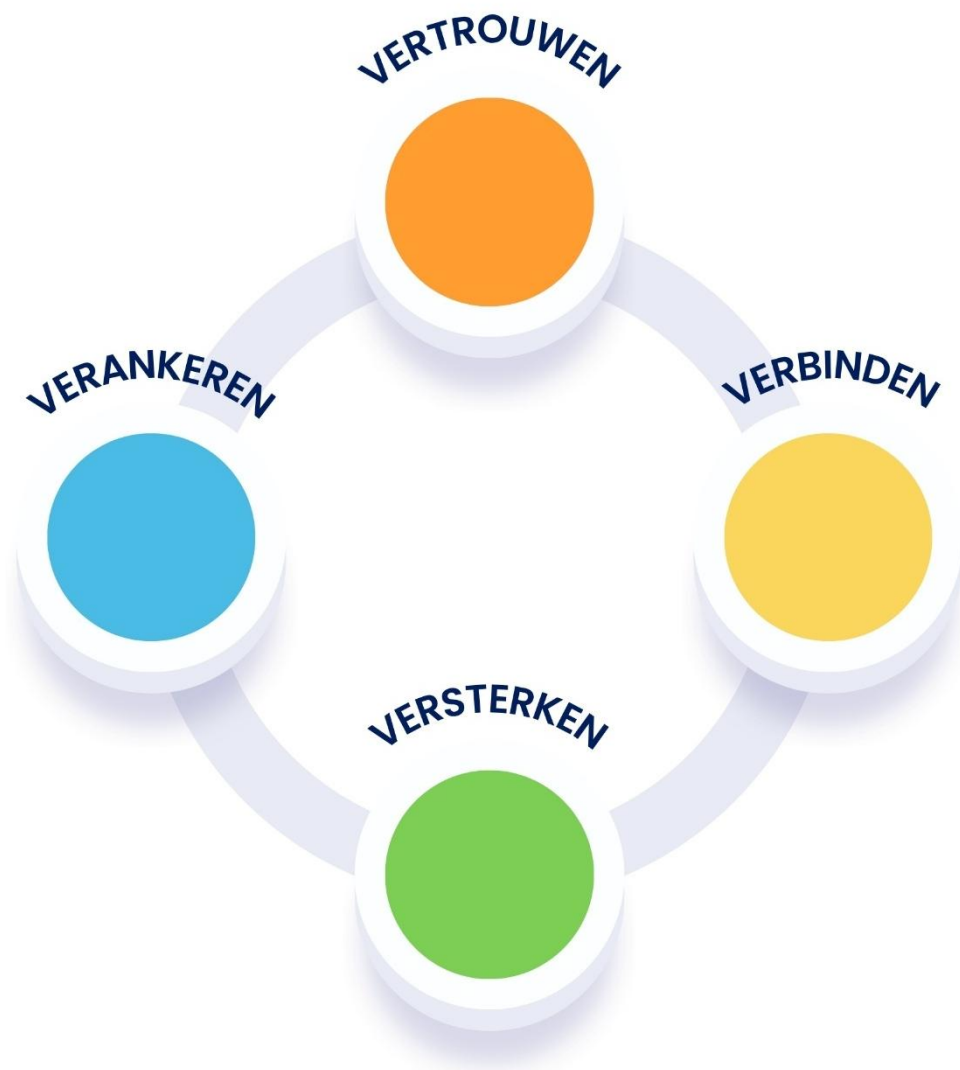
Verankeren betekent dat wat we samen opbouwen niet tijdelijk is, maar blijvend onderdeel wordt van de schoolcultuur.

In onze school zijn de **vier kernwaarden** - vertrouwen, verbinden, versterken en verankeren - onlosmakend met elkaar verbonden.

We plaatsen ze in een cirkel om aan te geven dat het gaat om een voortdurend proces.

De manier waarop we samen leven, samen leren en samen zorgen verbinden we aan onze vier V's.

De leraar

De leraar maakt het verschil.

Wat leraren dagelijks doen in de klas, op de speelplaats, op school en in alle tussentijdse momenten, heeft een grote invloed op het welbevinden, het gedrag en het leren van kinderen. Ze creëren een omgeving waarin leren mogelijk wordt: veilig, voorspelbaar en uitdagend. Dat doen ze door met kennis van zaken les te geven, maar ook door nabij te zijn, te observeren, te luisteren en bewust te reageren op wat leerlingen tonen en nodig hebben.

Vanuit onze visie verwachten we dat leraren richting geven, nabij zijn en bewust handelen: ze maken doelen duidelijk, begeleiden het leerproces stap voor stap en kijken voortdurend naar wat leerlingen nodig hebben om verder te komen, te groeien.

Leraren sturen bij waar nodig, geven feedback die vooruithelpt en zorgen ervoor dat elk kind vooruitgang kan maken, op zijn of haar niveau.

Leraren zorgen voor een veilige en gestructureerde leeromgeving waarin fouten maken mag en leren zichtbaar wordt. Ze nemen hun voorbeeldrol ernstig, spreken dezelfde taal en handelen consequent volgens gemaakte afspraken. Ze leren gedrag aan, benoemen wat goed loopt en grijpen in wanneer het nodig is, steeds met oog voor herstel en groei. Leraren laten zien wat respect, zorg en samenwerking betekenen in de praktijk.

We verwachten dat leraren zichzelf zien als lerende professionals. Ze reflecteren op hun eigen handelen, leren van en met collega's en blijven hun praktijk versterken.

Door samen verantwoordelijkheid te nemen, bouwen leraren mee aan een sterk en veilig schoolklimaat waarin kinderen optimaal kunnen leren en zich volop kunnen ontwikkelen.

in onze school doen we dat zo de leraar

Geef het goede voorbeeld.

Je komt op tijd en start stipt. Je spreekt leerlingen en collega's respectvol aan, ook in moeilijke situaties. Je volgt de afspraken en routines consequent. Je geeft fouten toe en herstelt actief. Je gebruikt dezelfde omgangsvormen die je van leerlingen verwacht. Je werkt volgens de principes van gedeelde verantwoordelijkheid.

Creëer een veilig, verbindend klas- en schoolklimaat.

Je luistert actief en je toont interesse in elke leerling. Je draagt de regels van 'samen leven' consequent uit. Je bouwt aan relaties met en tussen leerlingen. Je neemt tijd voor gesprek. Je ziet signalen van onveiligheid en je reageert snel. Je werkt constructief samen en je deelt informatie tijdig. Je bent een teamspeler.

Zorg voor een motiverende, leerrijke klasindeling.

Je zorgt voor een ordelijke klasruimte en je hebt respect voor materialen. Je organiseert de klas zo dat leerlingen vlot kunnen (samen)werken. Je past de indeling aan wanneer dat het leren versterkt. Je creëert zichtlijnen zodat je alle leerlingen kunt zien. Je beweegt door de klas en tussen de leerlingen.

Stel hoge verwachtingen.

Je benoemt expliciet wat je verwacht van leerlingen. Je geeft leerlingen tijd om te oefenen, te falen en opnieuw te proberen. Je gelooft zichtbaar in de groeikansen van elke leerling, ook bij moeilijk gedrag. Je geeft groeigerichte feedback. Je stimuleert doorzettingsvermogen en zelfstandigheid.

Gebruik effectieve didactiek.

Je start telkens met een helder lesdoel. Je activeert de voorkennis van leerlingen. Je beheerst het principe van modellen. Je checkt regelmatig begrip. Je zorgt ervoor dat elke leerling actief denkt en doet. Je sluit elke les af met een korte terugblik. Je geeft groeigerichte feedback. Je gebruikt methodes bewust en kritisch.

Versterk je professionaliteit.

Je vraagt actief feedback. Je reflecteert en past aan waar nodig. Je neemt deel aan groepsgerichte en individuele nascholingen. Je probeert nieuwe inzichten uit. Je deelt goede praktijken. Je zoekt gericht hulp wanneer iets niet lukt. Je volgt schoolbrede afspraken en ontwikkelingen mee op. Je draagt bij aan een lerende schoolcultuur.

Samen leven

Elk gedrag heeft betekenis. Dit betekent dat al het gedrag dat jij of je leerlingen vertonen, bewust of onbewust, een onderliggende reden of oorzaak heeft. Deze oorzaken kunnen variëren van emotionele en psychologische factoren tot omgevingsinvloeden en fysieke omstandigheden. Door te erkennen dat elk gedrag betekenis heeft, kun je beter begrijpen waarom leerlingen zich op een bepaalde manier gedragen en hoe je hen het beste kunt ondersteunen.

Gedrag is vaak een vorm van communicatie. Via gedrag proberen leerlingen of leraren iets duidelijk te maken, zoals een behoefte, een emotie of een reactie op een situatie. Het gedrag van een leerling, ook moeilijk te begrijpen gedrag, is vaak een reactie op de communicatie en aanpak van anderen.

Hoe dan ook: elke leerling, elke mens heeft nood aan verbinding. Daar willen we als school volop op inzetten. We kiezen voor verbinding door helder en duidelijk structuur aan te bieden waarbij we op een warme manier ondersteuning blijven bieden.

Net zoals leerstof, zullen we gewenst gedrag en sociale vaardigheden aanleren. Dat doen we ook volgens de principes van effectieve didactiek.

De afspraken die hier beschreven worden, zijn geen losse regels, maar gedeelde verwachtingen. We maken expliciet welk gedrag we verwachten, hoe we dat gedrag samen aanleren en wat we doen wanneer het misloopt. Daarbij kiezen we bewust voor een herstelgerichte aanpak: fouten horen bij leren en conflicten zijn kansen om te groeien in verantwoordelijkheid en verbondenheid.

Duidelijke routines en voorspelbare structuren geven houvast aan leerlingen én leraren. Ze zorgen voor rust, veiligheid en ruimte om te leren en te spelen. Door deze afspraken consequent toe te passen en samen uit te dragen, bouwen we stap voor stap aan een school waar iedereen erbij hoort.

Een veilig schoolklimaat is daarbij essentieel: ons anti-pestbeleid zet in op preventie, het versterken van sociale vaardigheden en een consequente, herstelgerichte aanpak bij pestgedrag.

4 gedragsregels

1) We spelen op een veilige manier samen.

Welk gedrag verwachten we concreet?

- We volgen de speelplaatsregeling. Er zijn verschillende zones waar we kunnen spelen en waar spelmateriaal toegelaten is.
- Het lerarenteam bepaalt het aanbod en maakt een beurtrol op klasniveau op.
- Iedereen mag meespelen, we sluiten niemand uit.
- We spelen het spel eerlijk, volgens de regels. We spelen zonder valsspelen.
- We wisselen / beurten eerlijk: 'jij nu – ik straks'.
- Bij regenweer blijven we onder het afdak. Hier praten en wandelen we rustig. Enkel bij noodweer spelen we binnen of blijven we in de klas.

Hoe leren we het gewenst gedrag aan?

- Tijdens de gouden weken: leraren spelen samen met leerlingen.
- Leraren herhalen de speelplaatsregels na elke vakantie.
- Leraren onderwijzen over de herstelmuur.
- Leraren oefenen op sociale vaardigheden tijdens de gouden weken.
- Tijdens L.O. oefenen leerlingen op het volgen van de spelregels.
- Leraren gebruiken rollenspellen om gewenst gedrag aan te leren en om leerlingen aan te leren wat ze moeten doen wanneer het misloopt.
- Leraren houden actief toezicht tijdens de speeltijd.
- Voorbeeldfiches op de speelplaats visualiseren de spelregels.

Wat doen we als het misloopt?

- Stop het spel, kalmeer, herhaal de regels: 'wat zijn de regels?'
- Lukt het niet? Herstart of kies een ander spel.
- Bij herhaaldelijk ongewenst gedrag / conflict: time-out in de afkoelzone of aan de hand bij de toezichthouder tot het kind rustig is. Er volgt een kort herstelgesprek: 'hoe kun je ervoor zorgen dat dit niet meer voorvalt?'
- De leraar kan ervoor kiezen om een kind tijdens een speeltijd binnen te houden. Hierbij hoort steeds een herstelgesprek.
- De toezichthouder brengt de klasleraar op de hoogte bij conflict. Bij ernstig conflict (fysiek geweld met verwonding, pestgedrag, vandalisme) wordt de directie betrokken.
- Bij een blijvend aanhoudend of ernstig conflict nodigt de klasleraar de ouders van de betrokkenen uit voor gesprek.
- Leerlingen leren conflicten zelf oplossen aan de herstelmuur.

2) We zorgen voor elkaar, want iedereen hoort erbij.

Welk gedrag verwachten we concreet?

- We sluiten niemand uit. 'Je mag meedoen'.
- We delen materialen en we wachten onze beurt af.
- We wisselen / beurten eerlijk: 'jij nu – ik straks'.
- We werken samen volgens afgesproken rollen.
- We helpen elkaar waar nodig.

Hoe leren we het gewenst gedrag aan?

- Leraren gebruiken rollenspellen om gewenst gedrag aan te leren.
- Leraren gebruiken concrete situaties als leermoment.
- Leraren houden actief toezicht.
- Tijdens gouden weken: hoe spelen met materiaal?
- Gesprekjes tijdens de proactieve cirkel.

Wat doen we als het misloopt?

- Leraar herhaalt de regel of laat leerling de regel herhalen.
- Leerlingen lossen het zelf op (kan bij de herstelmuur):
 - 'Ik wil meedoen.'
 - 'Hoe kan dat?'
 - 'Welke rol kan ik opnemen?'
- Leraar / toezichthouder ondersteunt indien nodig.
- Herstelgesprek.
- Bij herhaaldelijk mislopen: time-out, oudergesprek.

3) We zijn verdraagzaam en we hebben respect voor elkaar.

Welk gedrag verwachten we concreet?

- We groeten elkaar bij het begin van de dag en op het einde van de schooltijd.
- We gebruiken vriendelijke woorden en spreken met respect.
- We praten met woorden, niet duwen / trekken / roepen.
- We lachen niemand uit, we schelden niet, we roddelen niet.
- We gebruiken ik-zinnen.
- Stop = stop (grenzen gelden altijd)

In de klas

- Hand opsteken als je iets wil vragen.
- Wanneer de leraar spreekt, luisteren de leerlingen actief.
- Afgesproken gebaren voor toiletbezoek,...
- We laten elkaar uitspreken.

Op de speelplaats

- Na de eerste bel ruimen we op en gaan we in de rij staan.
- Na de tweede bel zijn we stil in de rij.

Hoe leren we het gewenst gedrag aan?

- Tijdens de gouden weken: leraren onderwijzen over verdraagzaamheid.
- We leren de kinderen verbindend communiceren.
- Actief oefenen op het gebruik van ik-zinnen.
- We oefenen het in de rij staan.
- Leraren geven het goede voorbeeld.

Wat doen we als het misloopt?

- Stopzin (leerling): 'Stop, ik wil dit niet.'
- Herstelzin (leerling): 'Sorry, ik zal het niet meer doen.'
- Goedmaken: helpen, teruggeven, uitnodigen...
- Leraar helpt wanneer leerlingen er zelf niet uitkomen.
- Herstelmuur = gesprekshoek
- Afkoelzone = time-out
- We volgen de herstelroute.
- Bij herhaaldelijk onverdraagzaam of respectloos gedrag: consequentie + gesprek ouders.

4) We dragen zorg voor onze omgeving en materialen.

Welk gedrag verwachten we concreet?

- We gebruiken materialen veilig en volgens afspraak (een bal is om te spelen, niet om te gooien naar mensen).
- We ruimen materiaal op door ze terug op de juiste plek plaatsen.
- We blijven van andermans spullen af.
- We melden kapotte spullen meteen.
- Afval gaat meteen in de vuilbak. We sorteren.
- We ruimen de speelplaats op voor we naar binnen gaan.
- We laten niets liggen 'voor iemand anders'.
- In de klas houden we de eigen plek op orde.
- We houden de toiletten proper.

Hoe leren we het gewenst gedrag aan?

- Leraren doen voor hoe het moet.
- Tijdens de lessen L.O. wordt geleerd hoe met spelmateriaal om te gaan.
- Tijdens de gouden weken: leraren houden actief toezicht tijdens de speeltijd.
- Leraren gebruiken concrete situaties als leermoment.
- Leraren herhalen regels na elke schoolvakantie.

Wat doen we als het misloopt?

- Samen opruimen, het voordoen.
- Herstel = verwachtingen verwoorden + juist gebruik aanleren + opruimen
- Bij schade: meewerken aan herstel én steeds met betrokkenheid van ouders (melden, opruimen, helpen repareren, schade bekostigen door ouders).

Klasafspraken

Naast de gedragsregels maakt elke klasleraar samen met de leerlingen klasafspraken. Gedragsregels zijn schoolbreed en niet onderhandelbaar. Ze vertrekken vanuit de gezamenlijke visie *samen maken we school* en gelden voor alle leerlingen en volwassenen, overal en altijd.

Klasafspraken zijn concreter en context gebonden. Ze helpen leerlingen begrijpen hoe een gedragsregel er in hun klas uit ziet, rekening houdend met leeftijd, groepsdynamiek en concrete situaties.

Een klasafpraak mag een gedragsregel nooit tegenspreken of vervangen.

Wanneer maak je klasafspraken?

- Tijdens de gouden weken, bij de start van het schooljaar.
- Op momenten dat het nodig is: wanneer er conflict ontstaat, routines niet lopen of de groepsdynamiek verandert.
- Leg niet alles op voorhand vast, laat afspraken organisch groeien vanuit de klaspraktijk.

Hoeveel klasafspraken maak je?

- Beperk het aantal: drie tot vijf afspraken per klas.
- Maak liever enkele duidelijk afspraken, dan een lange lijst die niemand onthoudt.
- Elke afspraak linkt expliciet aan één van de vier gedragsregels.

Hoe formuleer je goede klasafspraken?

- Formuleer de afspraken positief: zeg wat we wel doen, niet wat niet mag.
- Maak concrete en observeerbare afspraken. Bijvoorbeeld: 'we luisteren wanneer iemand spreekt' i.p.v. 'we zijn beleefd'.
- Maak klasafspraken die haalbaar zijn voor de klasgroep.
- Bespreek ook wat te doen wanneer het misloopt. Benadruk hier het belang van herstelgericht werken.

Hoe maak je klasafspraken zichtbaar?

- Overleg met het volledige schoolteam en ga gelijkaardig te werk. Dat verhoogt de herkenbaarheid en de voorspelbaarheid bij leerlingen. En dat brengt meer rust.
- Gebruik bij voorkeur prikkelarme pictogrammen.
- Werk met korte zinnen of symbolen.
- Verwijs regelmatig naar de afspraken, niet enkel wanneer het fout loopt.

in onze school doen we dat zo gewenst gedrag

Herstelgericht werken

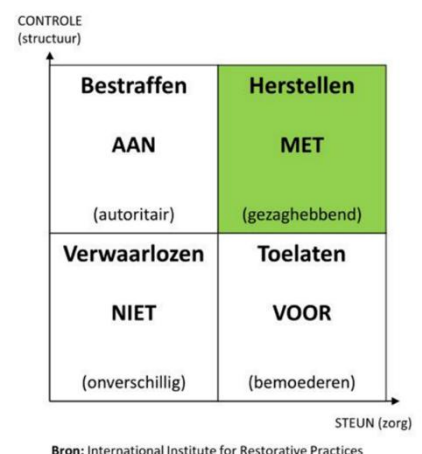
Op een school leven veel mensen samen en dan ontstaan er mogelijk al eens incidenten of conflicten. Als regels overtreden worden, zal de school maatregelen nemen om het ongewenste gedrag af te keuren en gewenst gedrag te bereiken. In 't Nederwijnse en Het Opwermerke kiezen we ervoor om conflicten op een herstelgerichte manier aan te pakken.

Herstelgericht werken vertrekt van een eenvoudige en krachtige overtuiging: kinderen leren en groeien in relatie met anderen. Wanneer die relatie onder druk komt te staan door storend, kwetsend of grensoverschrijdend gedrag, is het onze verantwoordelijkheid om eerst die relatie te herstellen. Niet door te focussen op schuld of straf, maar door samen stil te staan bij wat er gebeurd is, wie geraakt werd en wat nodig is om opnieuw verder te kunnen.

In een herstelgerichte aanpak blijven we duidelijke grenzen stellen. Gedrag wordt benoemd en begrensd, maar we stoppen daar niet. We gaan steeds een stap verder: we helpen kinderen verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag en laten hen ervaren dat fouten kansen zijn om te leren. Straf kan gedrag tijdelijk doen stoppen, herstel zorgt voor duurzaam leren en versterkt het vertrouwen tussen kinderen en volwassenen.

Concreet betekent herstelgericht werken dat conflicten, ruzies of fout gedrag niet worden weggemoffeld of snel afgehandeld, maar bewust worden opgenomen. Via korte en doelgerichte gesprekken brengen we in kaart wat er gebeurd is, wat dat deed met de betrokkenen en hoe schade — zichtbaar of onzichtbaar — hersteld kan worden. Dat herstel krijgt ook vorm in actie: iets goedmaken, opnieuw beginnen, afspraken nakomen. Herstel is niet enkel iets zeggen (bv. sorry), maar vooral iets doen.

Deze manier van werken vraagt van ons leraren dat we leiderschap opnemen. We bewaken veiligheid en grenzen, sturen het proces en blijven nabij, zonder alles over te nemen. We geloven dat kinderen, mits begeleiding, in staat zijn om verantwoordelijkheid te dragen en te groeien in sociaal-emotionele vaardigheden. Zo bouwen we stap voor stap aan een schoolklimaat waarin vertrouwen, verbinden en versterken centraal staan — en waarin relaties niet breken bij moeilijk gedrag, maar net verdiepen.

in onze school doen we dat zo

de herstelroute

Ontlading

Geef het kind de ruimte en de tijd om tot rust te komen.

Tijdljn

Luister naar het verhaal van het kind zonder een oordeel te vellen.

Inzicht

Help het kind het eigen aandeel in te schatten.

Nieuwe vaardigheden

Leer het kind om anders om te gaan met de situatie.

Versterken en herstellen van relaties

Bespreek concrete stappen om terug in de groep te komen. Informeer leraren over de gemaakte afspraken.

Verbindend communiceren

De 4 stappen van verbindende communicatie (ook wel Geweldloze Communicatie genoemd, bedacht door Marshall Rosenberg) helpen je om je te uiten zonder de ander te beschuldigen. Deze stappen zijn: waarnemen (feiten zonder oordeel), gevoel (wat het met je doet), behoefte (wat je mist of nodig hebt) en verzoek (een concrete vraag zonder eis)

Richtvragen die kunnen helpen bij het volgen van de vier stappen:

- "Wat is er gebeurd?" (feiten)
- "Wat dacht/voelde je toen?" (emoties/gevoelens/beleving)
- "Wat denk/voel je er nu bij?"
"Wie is er geraakt en op welke manier?"
"Wat is de schade?" (empathie)
- "Wat is er nodig om het goed te maken?" (behoeften)
- "Wat kan jij doen?" (behoeften)
- "Wat spreken we af zodat dit niet meer zal gebeuren?" (verzoek)

Samen vieren

't Nederwijsje en Het Opwermerke zijn christelijk geïnspireerde scholen.

Vanuit die insteek benoemen we vieren als dankbaarheid oefenen, leven delen en oog hebben voor elkaar.

Bij christelijke vieringen ligt de nadruk op gemeenschapsvorming, zorg voor elkaar, eenvoud en inclusie (iedereen hoort erbij). We organiseren deze vieringen meerdere keren per schooljaar om samen met de leerlingen van het lager onderwijs te komen tot bezinning.

Die lijn trekken we door bij het vieren van verjaardagen op school. Op onze school vieren we verjaardagen samen, vanuit verbondenheid en eenvoud. We kiezen bewust niet voor uitgebreide traktaties, zodat elk kind gelijkwaardig kan vieren.

Anti-pestbeleid

Onze school zegt neen tegen pesten!

1) Wat is pesten?

Pesten is gewelddadig en meestal herhaald gedrag van 1 of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen. De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn.

Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en de gepeste.

Plagen gebeurt spontaan en duurt niet lang. Het gaat vaak om humor en aandacht vragen. Bij plagen zijn beide partijen gelijk aan elkaar. Het is niet altijd leuk, maar zeker nooit bedreigend.

Kinderen en jongeren die pesten, zijn op zoek naar **macht**. Die proberen ze te verkrijgen door anderen te viseren. Ze laten zich leiden door hun perceptie wanneer ze een slachtoffer zoeken. Ze verantwoorden hun gedrag vaak tegenover zichzelf en vinden allerlei redenen om te pesten:

- De manier van spreken of houding.
- Slechte of net té goede schoolresultaten.
- Etnische afkomst: huidskleur, geloof, taal ...
- Socio-economische factoren: beroep ouders, armoede ...
- De vriendenkring.
- Een uitzonderlijke mentale of lichamelijke eigenschap: heel intelligent, flaporen ...
- Het voorkomen of de kledij.

Pesters rekenen erop dat de **leerlingen in de buurt** (omstaanders) niet tussenbeide komen of net meedoen. Dat kan door hun voorbeeld te volgen, of door het pestgedrag nog te versterken met gelach, gejuich ...

Vormen van pesten

Pesten gebeurt in levenden lijve of via elektronische, geschreven of andere kanalen. Het neemt verschillende vormen aan:

- Verbaal pesten, bijvoorbeeld: kwetsende opmerkingen maken, schelden, dreigende taal gebruiken, haat zaaien ...
- Fysiek pesten, bijvoorbeeld: slaan, schoppen, duwen.
- Materieel pesten, bijvoorbeeld: materiaal van anderen beschadigen of stelen.
- Sociaal en relationeel pesten, bijvoorbeeld: uitsluiten, roddels of geruchten verspreiden.

Elektronische vormen van pesten noemen we cyberpesten. Dat gebeurt onder meer via computers, gsm's en smartphones, tablets en spelconsoles.

2) Wat zijn de effecten van pestgedrag?

- Laag zelfbeeld en verdrietig zijn.
- Een lage focus in de klas.
- Anderen vermijden en vaak alleen zijn.

3) Wat doet onze school?

Pesten voorkomen

- De leraren werken samen aan een verbindend schoolklimaat.
- De leraren organiseren proactieve cirkels zodat kinderen leren respectvol in gesprek te gaan met elkaar.
- De leraren onderwijzen over respect, vriendelijkheid, het verschil tussen plagen en pesten.
- De school voorziet in verbindend en kwaliteitsvol aanbod op de speelplaats en in de klas. Dat moet verveling tegengaan en de kans op ongewenst gedrag sterk verminderen.
- De school informeert en sensibiliseert ouders.
- De school voorziet in nascholingen voor leraren.

Pesten signaleren

- Kinderen kunnen bij een vertrouwenspersoon pestgedrag melden. Elke vestigingsplaats heeft een vertrouwenspersoon voor leerlingen.
- Kinderen kunnen anoniem pestgedrag melden d.m.v. een briefje in de brievenbus.

Pesten aanpakken

- Leerlingen lossen conflicten onderling op met behulp van de herstelmuur.
- De leraren volgen steeds de herstelroute.
- De leraren organiseren proactieve cirkels met focus op herstel, eventueel i.c.m. een consequentie.
- De leraren werken met pesters en leren hen nieuwe vaardigheden.
- De leraren werken met slachtoffers en leren hen weerbaarheid.
- Enkel in extreme gevallen kan een leerling geschorst worden door de schoolleider.
- De school werkt samen met ouders, CLB en andere partners.

Routines

1) 't Nederwijsje

Kleuters	Lager
8u25: - Kleuters komen toe op de speelplaats en nemen afscheid van ouders. - We groeten elkaar (lkr<->ll). - 1 lkr staat aan de poort (wisselt doorheen de week). - Fietsenberging wordt geopend > eigen fietsen worden opgeborgen. - 's ochtends <u>geen</u> speelgoed.	8u25-8u40: - Lln komen toe in de klas. - We groeten elkaar (lkr<->ll). - Rustig bezig houden <u>in</u> de klas: boekentas leegmaken, huiswerk klaarleggen,... . - Bij het belsignaal starten we met een kringgesprek. - Daarna starten de lessen.
8u40: - Eerste bel: kleuters gaan in de rij staan op hun stip. - Tweede bel: 'tweede bel hoor ik wel' > kleuters zijn stil. - We gaan in stilte naar binnen.	
8u40: de poort wordt gesloten door het secretariaat. Wie te laat is, moet zich op het secretariaat melden.	
10u00: - Jongste kleuters eten in stilte in de gang (+ jasjes). 10u10: - Oudste kleuters eten in stilte in de gang (+ jasjes).	
10u20: - Kleuters gaan in een rij en in stilte naar buiten. De lkr gaat mee tot op de speelplaats. - Enkel bij <u>noodweer</u> spelen we binnen.	
10u20: - Lln gaan in een rij staan in de gang en gaan in stilte naar buiten. De leraar gaat mee tot aan de buitendeur. - Ze mogen via de gang nog niet naar toilet (dit doen ze via de speelplaats!)	
Lkrn die toezicht houden, zijn op tijd buiten. Is de toezichthouder er nog niet? Dan wacht de klasleraar. Kinderen worden niet alleen gelaten.	
10u35: - Eerste bel: we ruimen ons materiaal op. - en gaan in de rij staan op de stip / vaste plaats. - Lkrn komen <u>op tijd</u> naar buiten! - Tweede bel: 'tweede bel hoor ik wel' > leerlingen zijn stil en rustig. - We gaan in stilte naar binnen.	

12u15:	12u15:
- Kleuters gaan in een rij staan en in stilte naar de eetzaal, samen met de leraar. - De leraar gaat mee naar de eetzaal. - Is de toezichthouder er nog niet? Dan wacht de klasleraar. Kinderen worden niet alleen gelaten.	- We eten in de klas. - We hebben een vaste toezichtrooster. - Tijdens het eten, kan er enkel Karrewiet gekeken worden.
12u30/12u45:	12u35:
- Kleuters gaan in een rij staan en in stilte naar buiten. - Enkel bij <u>noodweer</u> spelen we binnen.	- Toezichthouder is om 12u35 buiten. - Lln gaan in een rij staan, op hun plaats, en gaan in stilte naar buiten. De lkr gaat mee tot aan de buitendeur. - Ze mogen via de gang nog niet naar toilet (dit doen ze via de speelplaats!)
Lkrn komen om 13u10 naar buiten.	
13u15:	
- Eerste bel: we ruimen het materiaal op en gaan in de rij staan op de stip / vaste plaats. - Tweede bel: 'tweede bel hoor ik wel' > lln zijn stil. - We gaan in stilte naar binnen.	
	14u05:
	- Lln gaan in een rij staan in de gang, op hun plaats, en gaan in stilte naar buiten. De leraar gaat mee tot aan de buitendeur. - Leraren die toezicht houden, zijn op tijd buiten. Is de toezichthouder er nog niet? Dan wacht de klasleraar. Kinderen worden niet alleen gelaten. - Lln gaan via de speelplaats naar de wc.
	14u20:
	- Eerste bel: we ruimen ons materiaal en gaan in de rij staan op vaste plaats. - Lkrn komen <u>op tijd</u> naar buiten. - Tweede bel: 'tweede bel hoor ik wel' > leerlingen zijn stil. - We gaan in stilte naar binnen.
14u45:	
- De kleuters doen hun jas aan, ze gaan in een rij staan en in stilte naar buiten. De leraar gaat mee tot op het sportveld. - Er is een vaste regeling voor de fietsjes. Kleuters die mogen fietsen, dragen een fluohesje. Ze fietsen in de afgebakende fietsenzone. Elke dag verandert welke kinderen mogen fietsen. - Enkel bij <u>noodweer</u> spelen we binnen. - Leraren die toezicht houden, zijn op tijd buiten.	

- Is de toezichthouder er nog niet? Dan wacht de klasleraar. Kinderen worden niet alleen gelaten.	
15u00: - De kleuters gaan in hun rij staan. - Lkrn komen <u>op tijd</u> naar buiten. - De lkr gaat met de kleuters naar binnen. - De lkr houdt een afrondend kringgesprek.	
15u10: - De kleuters nemen de boekentassen en doen de fluohesjes aan. - De kleuters die naar de opvang gaan verzamelen onder het afdak op de speelplaats. - Ze zitten op de bank en gaan op het signaal van de lkr in een rij naar de grote poort op het sportveld. - De lkr roept de kleuters bij naam wanneer ze naar de ouders mogen gaan. - De kleuters weten dat ze niet zomaar mogen vertrekken.	15u10: - Lln gaan in een rij staan in de gang, op hun plaats, en gaan in stilte naar buiten. - De lln die naar de opvang gaan verzamelen onder het afdak op de speelplaats. - De lkr gaat met de rij naar buiten. Iedereen gaat samen naar het plein.
15u25: Als er nog lln zijn waarvan de ouders er niet zijn, wachten we tot 15u25. Daarna gaan de lln naar de opvang.	

2) Het Opwermerke

Kleuters	Lager
8u25: - Kleuters komen toe op speelplaats - We groeten elkaar (leraar <-> leerling) - 1 kleuterleraar staat aan de poort (wisselt doorheen de week) - 's ochtends <u>geen</u> speelgoed. 8u40: - Juf klapt in de handen : kleuters gaan achter de rode lijn aan het zaaltje staan. - Eerst gaan jongste kleuters naar binnen, nadien de oudste kleuters. Dit doen ze op een rustige manier. - Iedere klas vormt een rij in het zaaltje. - De oudste kleuters gaan eerst naar de klas, nadien de jongste kleuters. - de kleuterleraar doet het groene hek dicht, de laatste ouder sluit het zwarte hek aan de straat.	8u25-8u40: - Indien van toepassing: ouders nemen afscheid voor de schoolpoort. - Lln komen toe op de speelplaats en zetten hun boekentas op de stip. - Eerste belsignaal om 8u40: Lln ruimen op en gaan op hun stip staan. - Tweede belsignaal: Lln zeggen samen: "Tweede bel hoor ik wel" en dan is het stil en rustig. - Lln gaan onder begeleiding naar hun klaslokaal en hangen hun jas op aan de kapstok. - Lln pakken hun boekentas uit in de klas. - Lln staan achter hun stoel en doen samen het ochtendgebed + begroeting. - Kinderen gaan zitten, beginnen met een kringgesprek en dan starten de lessen.
10u00: - Jongste kleuters eten rustig in de gang. 10u10: - Oudste kleuters eten rustig in de gang. - Kleuters die klaar zijn, mogen in de klas spelen. Wanneer de laatste kleuter klaar is, doen we de jasjes aan.	
10u20: - Kleuters zitten op de bank. - De bel gaat, kleuters worden stil. - Lkr herhaalt, indien nodig, de regels: • Fietsen enkel op de oprit • Keukengerief enkel op de speelplaats • Voetballen enkel op de speelplaats. • Banden op de zwarte tegels - de lkr die toezicht heeft, begeleidt de kleuters naar buiten. Eerst de jongste kleuters, nadien de oudste kleuters. - Enkel bij <u>noodweer</u> spelen we binnen.	10u20: - Lln gaan achter hun stoel staan en maken het stil. - Leraar duidt per rij aan wie naar buiten mag. - Drinkbussen blijven binnen (voor en na een speeltijd mogen ze ervan drinken). - Koekje of fruit eten we buiten op. - Lkrn die toezicht houden, zijn op tijd buiten. Lln worden niet alleen gelaten.
10u35: - Lkr klapt in de handen : we ruimen ons materiaal op: fietsen in de 'parkeerzone', overig speelgoed verzamelen we netjes. - Kleuters gaan achter de rode lijn aan het zaaltje staan.	10u35 - Lkrn komen <u>op tijd</u> naar buiten. - Eerste belsignaal: Lln ruimen op en gaan op hun stip staan.

- Eerst gaan de jongste kleuters naar binnen, nadien de oudste kleuters. Dit doen ze op een rustige manier. - Iedere klas vormt een rij in het zaaltje. - De oudste kleuters gaan eerst naar de klas, nadien de jongste kleuters.	- Tweede belsignaal: Lln zeggen samen: "Tweede bel hoor ik wel" en dan is het stil en rustig. - Lln gaan onder begeleiding naar hun klaslokaal en hangen hun jas op aan de kapstok. - Lln ruimen hun koekendoosje op en kunnen iets drinken.
12u15 – 13u15 - Kleuters gaan naar het toilet. - Kleuters nemen zelfstandig hun brooddoos en gaan op de bankjes zitten. - De middagjuf begeleidt het middagtoezicht.	12u15: - Lln gaan achter hun stoel staan en maken het stil. - Lkr duidt per rij aan wie naar buiten mag. - 12u15 – 12u25: kinderen hebben tijd om naar het toilet te gaan, hun handen te wassen, even te spelen. - De lln die thuis gaan eten mogen onder begeleiding naar buiten gaan/ de straat oversteken. 12u25: - Zelfde routine met eerste en tweede bel. - Lln wachten achter hun stoel en doen een klein gebed. - Lln eten in de klas met toezichthouder. - Kinderen zijn stil tijdens het eten en mogen Karrewiet (geen animatiefilmpjes) kijken tijdens het eten. 12u45: - Kinderen die klaar zijn mogen achter hun stoel staan, degene die niet klaar is mag nog even verder eten. - Leraar duidt per rij aan wie naar buiten mag. - Lln van de orde blijven nog even binnen en voeren hun taakje uit: banken proper maken. - Lln mogen buiten spelen tot 13u15
13u15: - Juf klapt in de handen : kleuters gaan achter de rode lijn aan het zaaltje staan. - Eerst gaan de jongste kleuters naar binnen, nadien de oudste kleuters. Dit doen ze op een rustige manier. - Iedere klas vormt een rij in het zaaltje. - De oudste kleuters gaan eerst naar de klas, nadien de jongste kleuters.	13u15: - Lkrn komen <u>op tijd</u> naar buiten. - Eerste belsignaal: Lln ruimen op (bal, touw,...) en gaan op hun stip staan. - Tweede belsignaal: Lln zeggen samen: "Tweede bel hoor ik wel" en dan is het stil en rustig. - Lln gaan onder begeleiding naar hun klaslokaal en hangen hun jas op aan de kapstok.
	14u05: - Lln gaan achter hun stoel staan en maken het stil.

	- Leraar zegt per rij wie naar buiten mag. - Drinkbussen blijven binnen (voor en na een speeltijd mogen ze ervan drinken). - Koekje of fruit gaat mee naar buiten. 14u20: - Lkln komen <u>op tijd</u> naar buiten! - Eerste belsignaal: Lln ruimen op (bal, touw,...) en gaan op hun stip staan. - Tweede belsignaal: Lln zeggen samen: "Tweede bel hoor ik wel" en dan is het stil en rustig. - Lln gaan onder begeleiding naar de klas en hangen hun jas op aan de kapstok. - Ze ruimen hun koekendoosje op en kunnen eventueel iets drinken.
14u35: - Jongste kleuters gaan naar het toilet, drinken en steken hun drinkbus in de boekentas. Ze doen hun jas aan en gaan op het bankje zitten en wachten tot de bel gaat. 14u40 - Oudste kleuters gaan naar het toilet, drinken en steken hun drinkbus in de boekentas. Ze doen hun jas aan en gaan op het bankje zitten en wachten tot de bel gaat. - De bel gaat, kleuters maken het stil. - Juf herhaalt, indien nodig, de regels. De juf begeleidt de kleuters mee naar buiten.	
15u: - Juf klapt in de handen : we ruimen ons materiaal op. - Kleuters gaan achter de rode lijn aan het zaaltje staan. - Eerst gaan de jongste kleuters naar binnen, nadien de oudste kleuters. Dit doen ze op een rustige manier. - Iedere klas vormt een rij in het zaaltje. - De oudste kleuters gaan eerst naar de klas, nadien de jongste kleuters. 15u05 - 15u10 : - We nemen onze boekentassen en doen onze fluohesjes aan. - We zitten op de bank en gaan op signaal van de juf naar buiten. De jongste kleuters gaan via het zaaltje. Ze gaan tegen de	15u10: - Lln gaan achter hun stoel staan en maken het stil. - Leraar duidt per rij aan wie naar buiten mag. - Kinderen met fiets: mogen hun fiets gaan halen en vormen een aparte rij aan de grote poort en wachten daar op de leraar die de fietsenrij begeleidt naar de straat. - Kinderen die naar de opvang moeten: verzamelen bij de opvangjuf. - Overige lln wachten op hun stip. Kinderen zonder hesje staan tegen de muur. - Bij het tweede belsignaal maken ze het stil en gaan ze onder begeleiding van de klasleraar naar buiten. (vaste volgorde:

muur staan. Lkr roept de kleuters wanneer ze naar hun ouders mogen gaan. - De oudste kleuters gaan via het kleine klasje naar buiten. De kleuters staan tegen de groene draad. - Lkr roept de kleuters bij naam wanneer ze naar hun ouders mogen gaan. Ze weten dat ze niet zomaar mogen vertrekken!	eerste graad – tweede graad – derde graad – kinderen zonder fluohesje). - Kinderen gaan onder begeleiding (1 of 2 leraren) naar het kerkplein.
15u25: Als er nog leerling(en) zijn waarvan de ouders er niet zijn, wachten we tot 15u25. Daarna gaan ze naar de opvang.	

'samen leven' zichtbaar maken

Gedragsregels

De herstelmuur

Bronnen

boeken

Surma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P. A. (2019). *Wijze lessen: 12 bouwstenen voor effectieve didactiek*.

Bennet T. (2022). *Regie in de klas*.

Kirschner, P. A. (Red.). (2024). *De leraar: vakmanschap in onderwijs* : meer dan 20 bijdragen over didactiek, klassenmanagement en curriculum.

Long, N. J., Wood, M. M., & Fecser, F. A. (2022). *Praten met kinderen en jongeren in crisissituaties: Life Space Crisis Intervention* (Nieuwe editie).

websites

<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/verbindend-schoolklimaat>

<https://www.vlor.be/antipestslang>

<https://www.klasse.be/35445/wat-is-pesten/>